

Nationaliteit in de Marokkaanse wet

Zondag 29 september 2019. Redactie www.souss.nl

Het begrip nationaliteit werd voor het eerst in Marokko in de 19e eeuw ingevoerd als gevolg van toenemende contacten met het buitenland. Daarvoor maakte men onderscheid tussen de mensen op basis van religie. Er waren twee categorieën burgers: moslims en niet-moslims. Laatste werden als vreemdelingen beschouwd die onder bescherming van de lokale wet leven. Door de bezetting van Algerije in 1830 moesten de grenzen worden getraceerd. En van mensen aan beide kanten van de grens moest worden vastgesteld of ze bij Marokko of bij Frans Algerije horen. Het grensverdrag van Lalla Maghnia werd om die redenen in 1845 gesloten.

Vanaf 1912 werd de juridische positie van niet-moslims in Marokko onhoudbaar. Daarvoor genoten ze bescherming van de wet maar waren niet gelijk aan de meerderheid. Velen kozen voor de Franse wet waar iedereen gelijk is ongeacht religie. Wie een Frans paspoort had kon de Marokkaanse wet ontlopen. Dat was niet toegestaan omdat alleen het staatshoofd - de sultan - recht heeft om de nationaliteit toe te kennen of te weigeren. Dat recht was gebaseerd op een feodale wet die loyaliteit voorschrijft.

Om aan de loyaliteit aan de sultan te ontkomen lieten sommige Marokkanen zich in het buitenland naturaliseren. De sultan vroeg Europese landen om hulp. In 1880 werd het verdrag van Madrid ondertekend waarbij het aantal genaturaliseerde Marokkanen in het buitenland verminderde. In 1906 werd de duur van de naturalisatie van Marokkanen korter zodra ze Marokko binnen kwamen. Dit zorgde ervoor dat ze niet stateloos werden en dat ze weer onderdanen werden van de sultan.

Na 1912 werd het land in een internationale, Spaanse en Franse zone verdeeld. De bezetting heeft echter geen grote verandering met zich mee gebracht in het begrip nationaliteit. Nieuwe Europese migranten stroomden binnen. Ze hebben hun eigen nationaliteit behouden en vielen niet onder de Marokkaanse wet omdat ze een andere religie hadden of niet religieus waren. Het werd aan de rechtbank overgelaten om bij geschillen de nationaliteit naar eigen inzicht te interpreteren. Iedereen met een Marokkaanse vader is Marokkaans ongeacht waar het kind is geboren en ongeacht de nationaliteit van de moeder. Dit geldt voor zowel joden als moslims.

Verblijf of geboorte in Marokko gaf nooit recht op nationaliteit. Een onwettig kind werd evenmin door de Marokkaanse wet erkent. Dit gold ook voor kinderen geboren van vreemdelingen die geen nationaliteit hadden of zelfs onbekend waren. In sommige gevallen kon dit leiden tot stateloosheid. In dat geval werd gekeken naar familieverbanden om te bepalen of iemand Marokkaans is of niet. De rechtbanken hebben in het verleden deze kwestie zelden hoeven te behandelen. Een geval uit 1951 werd door de rechtbank in Rabat als gevolg afgehandeld: "Is Marokkaans iedereen die van Marokkaanse ouders is en in Marokko of daarbuiten is geboren." Er werd ook gekeken bij het verlenen of teruggeven van de nationaliteit aan mensen die stateloos dreigen te worden of ze kans maken om zich aan te passen in Marokko.

De wet van de nationaliteit werd in 1958 herzien. Maar naturalisatie van vreemdelingen werd alleen voorbehouden aan moslims uit andere landen die Arabisch spreken. Dit leidt tot discriminatie in de wet. Er zijn Arabieren die geen moslims zijn en er zijn moslims die geen Arabisch spreken. Bovendien is het in strijd met het VN-verdrag dat Marokko in 1956

heeft ondertekend: "Iedere mens heeft het recht om van nationaliteit te veranderen". Toch kan een Marokkaan geen afstand doen van zijn nationaliteit tenzij hij of zij ertoe gedwongen wordt door intrekking of naturalisatie. Alleen de overheid kan de nationaliteit intrekken. Dit gebeurt bij zware overtredingen zoals landverraad, grensoverschrijdende criminaliteit of terrorisme.

Bron: Lourde, B.F.P.: "Apatridie et droit marocain". Article in: Le droit et les immigrés. Uitgave Edisud, 1983.

De wet kan veranderd zijn. Check voor de laatste wijzigingen de website: <http://www.service-public.ma/en/>